

cílem jest podati přehledný a stručný obraz vývoje lidstva se zvláštním zřetel k poměrům obchodním a v němž dějiny politické se probírají až na vývoj novověký »jen v hlavních rysech« (1), zeměpis (při němž budiž stále hleděno k vzájemným obchodním stykům států), tělověda, občanská výchova a těsnopis vedle jednoho cizího jazyka, (v němž »má se bráti zřetel k obchodní korespondenci«). Toto studium nelze pokládati za dostatečnou přípravu pro studium práv. Na tomto nedostatku předběžného vzdělání ničeho nezmění ani doplňovací zkouška z latiny a filosofické propedeutiky složená na obchodní akademii. Neboť systematické, linguistické a filosofické studium dnešních gymnasií a škol reálných nedá se nahraditi primitivním osvojením jazyka latinského, aby bylo možno přeložiti několik latinských textů z latiny do češtiny, a namemorováním několika základních filosofických pojmů.

Ministerský výnos přehlíží dále vlastní cíl právnického studia. Cílem právnického studia jest ovládnutí metody věd právních. Nejde tu o zjednání určité zásoby vědomostí praktických, nýbrž o umění právníckého myšlení, jež se jeví ve schopnosti tvořiti pojmy a logicky správně usuzovati. Úkolem fakulty právnické není výchova úředníků a jiných praktických právníků, nýbrž snaha vyšší, ideálnější. Dosažení tohoto cíle předpokládá u studentů vždy hlubší zájem, kterého u prakticky školených obchodních akademiků žádati nelze. Od nich nelze také očekávati, že vstoupí do právní praxe, zejména do úřadů státních, s onou dávkou idealismu, k němuž snaží se vésti program studií na středních školách neodborných a právnických fakultách, a který dává jedinou záruku, že absolvent práv bude při své činnosti přihlížeti vždy k prospěchu obecnému pod zorným úhlem ideje dobra a spravedlnosti.

Z těchto důvodů protestujeme jednomyslně proti uvedenému výnosu ministerstva školství a národní osvěty. Za těchto okolností pozbyly by svého významu dosavadní teoretické, na podkladě humanistickém vybudované typy středních škol, a tento problém nemohl by býti řešen jinak než předchozí zásadní reformou celého studia středoškolského. Ohražujeme se proti postupu ministerstva školství a národní osvěty v této otázce zvláště také proto, že tento tak dalekosáhlý reformní krok učiněn byl pouhým interním výnosem ministerstva, aniž před tím poskytnuta byla možnost vysloviti se o vhodnosti a účelnosti tohoto opatření. Jestliže ministerstvo školství a národní osvěty v jiných otázkách reformních počíná si velmi svědomitě a obezřetně, jestliže na příklad při reformě občanské a nižší střední školy svolává ankety, dotazuje se odborníků škol nižších, středních i vysokých jakož i korporací studentských a poskytuje veřejnosti dosti času, aby otázku proděbatovala v časopisech odborných i denním tisku, zasluhuje jistě stejných ohledů jako reforma nižšího školství i první krok k reformě studia právnického. Jest na pováženu, že věc významu tak dalekosáhlého a celostátního byla řešena parciálně a pouhým výnosem ministerským, když otázky často podružného významu řeší se rozhodnutím sboru zákonodárního.

Nové zákony. Upozorňujeme tu na několik důležitých zákonů vydaných v červenci a v srpnu t. r.

Zákon o úplatkářství a proti porušování úředního tajemství (č. 178/24) je charakterisován snahou zachytiti trestně činy nedostatečně trestané zrušeným § 311 tr. z. rak. a pod. zákony uher. Zavádí nový pojem úplatkářství aktivního (§ 2) a pasivního (§ 3), jež trestá jako přečin, jde-li o nepatrný prospěch jako přestupek. Skutková podstata je definována široce a trestá se stejně i nabídka, slib nebo poskytnutí nikoli nepatrného prospěchu osobě třetí za to, že osoba ta užije u veřejného činitele svého vlivu, jakož i žádá-li tato třetí osoba nebo sobě nebo jiné osobě dá slíbiti neb poskytnouti takový prospěch za uvedenou činnost. Dle § 4 trestá se i každé dodatečné podplácení. Podmínkou trestnosti je, aby příjemce prospěchu neměl na něj práva.

Zákon o zrušení svěřenství (č. 179/24) dovoluje, aby poměry uvolněného jmění svěřenství byly upraveny dohodou oprávněných (§ 2, odst. 1.), která nesmí odporovati účelu toho zákona a podléhá schválení svěřenského soudu. Nebude-li do zákonné lhůty předložena soudu, nastane úprava dle zákona: držitel svěřenství stane se vlastníkem omezeným vzhledem k tak nabytému jmění fideikomisární substitucí ve prospěch prvního čekatele. Jiné nástupnické nároky zanikají.

Dle zákona o inkompatibilitě (neslučitelnosti) (č. 144/24) může býti člen Národního shromáždění, u něhož nastane některý případ § 1—8 tr. z., zbaven výrokem volebního soudu svého mandátu v určitém případě ihned, jindy jen nevzdá-li se činnosti uznané za inkompatibilní. Řízení je dosti těžkopádné vyžadující součinnosti předsedy, předsednictva, plenu, podle okolností i inkompatibilitního výboru (§ 14.) a volebního soudu. Zmíněný výbor rozhoduje jen zásadním usnesením o tom, zdali určité skutečnosti spadají pod předpisy § 1—8 t. z.

Zákonem č. 145/24 byla změněna některá ustanovení o volebním soudu.

V oboru práva správního jest zaznamenati zákon o hornických soudech rozhodčích, jímž nahrazen byl zákon dosavadní (č. 145/20). Zákon o ochraně výroby rostlinné (č. 165/24) jedná v hlavě I. o ochraně ušlechťování rostlin, hlavně o řízení, které má zabezpečiti šlechtěný materiál před cizím sprášením. Hlava II. obsahuje základní ustanovení o ochraně kultur rostlinných před škodlivými činiteli ponechávajíc podrobnou úpravu vládním nařízením. V § 27 zrušena je řada právních předpisů nesrovnávajících se s tímto zákonem. Srov. i § 10 z. č. 169/24.

Civilní řád soudní platný na území býv. Uherska (zák. č. I. 1911) byl částečně změněn a doplněn zákonem č. 164/24. Ský.

Exkurse semináře prof. Dra Milschuha do Jablonce n. N. 26. a 27. května navštívili účastníci této exkurse v čele s p. prof. dr. Mildschuhem a p. doc. dr. Horáčkem Jablonec a okolí za účelem praktického poznání jabloneckého průmyslu. Průmysl tento, který se provozuje v okrese jabloneckém, semilském, turnovském, libereckém a zejména pak v širokém pruhu územním od Jablonce ku Harrachovu, je tak rozmanitý a bohatý svými výrobky, že tyto není možno, dle tvrzení odborníků, ani všechny vypočítati. Možno snad jen říci, že t. zv. jablonecký průmysl zahrnuje v sobě výrobu vši bijouterie i různých odborných předmětů denní potřeby nejenom ze skla, ale i ze všech kovů, celluloidu, porcelánu, galalithu, rohu, emailu, dřeva atd., často v různých kombinacích těchto materiálů. Průmysl tento přes všechnu konkurenci zejména německou, francouzskou, americkou a japonskou si zachovává vůdčí postavení na světovém trhu, pro náš stát je pak jedním z hlavních odvětví naší výroby a jedním z nejdůležitějších základů naší hospodářské potence. Vývoz jabloneckého zboží přesahuje miliardu Kč ročně, a není na celém světě země, kam by nesměřoval. V průmyslu tomto pracuje zde několik tisíc závodů s počtem dělnictva, který je odhadován na 50—100.000. Přesná statistika není možná, poněvadž výroba je jednak domácká, jednak se provozuje v malých a středních závodech (skoro v každém domě v této krajině jsou dílny na výrobu jabloneckého zboží), a konečně ovšem i v továrnách. Celý výrobní proces je zpravidla rozložen tak, že surovinu, na př. sklo v tyčích, dodává hut' brusiči, raffinéri atd. (je zde provedena velmi detailní dělba práce), který ji zpracuje buď ve vlastním závodu nebo dává zpracovati dělníkům domáckým, a hotový tovar jde pak koncem týdne prodati do Jablonce vývozním domům. Tyto vývozní domy (je jich v Jablonci několik set) jsou spojovacím článkem mezi tuzemským výrobcem a zahraničním odběratelem; výrobce se stará o technickou, výrobní stránku, exportér pak o odbyť jeho. I závody tak ohromné jako fma Riedel v Dolních Polubnech vyváží část své produkce prostřednictvím jabloneckých vývozních domů; jako naopak zase není řídkým zjevem, že